

**Матеріали для дистанційного навчання з курсу
«Семіотичний аналіз музичного тексту»
для студентів 2 курсу освітнього рівня «магістр»
спеціалізація «музична культурологія»
на період з 07.09.2020 по 30.11.2020**

Викладач професор Коханик І.М. kin957@ukr.net

**МОДУЛЬ І. МУЗИЧНА СЕМІОТИКА ЯК НАУКОВА ДИСЦИПЛІНА:
ПОНЯТТЯ, АНАЛІТИЧНІ МЕТОДИ, ІСТОРИЧНИЙ КОНТЕКСТ**

Змістовий модуль 1. Проблема знака в музиці. Музична семантика та семіотика

07.09, 14.09, 21.09. 2020.

Тема 1. Музика як знак. Основні поняття семіотичної теорії.

Мова і мовлення: основні відмінності. Музика як семіотична структура. Що таке семіотика. Три її складові (Ч. Морріс). Поняття семантики в музиці. Знак як єдність означуваного та означального. Природа знака в музиці та його межі. Визначення знака, різновиди знаків (Ч. Пірс – В. Холопова). Що таке музичні лексеми. Інтрамузична та екстрамузична семантика. Термінологічний ряд сучасної теорії музичного змісту: змістовість, семантика, знак, значення, смисл, зміст, значимість. Історичні ритми змістовно-стильової еволюції мистецтва і музики.

Ключові поняття: семіотика, мова і мовлення, музична семантика, знак, ікон, індекс, символ, музичні лексеми.

Рекомендована література

Арановский М. Музыкальный текст : структура и свойства / М. Арановский. – М. : Композитор, 1998. – 343 с.

Арановский М. Мышление, язык, семантика / М. Арановский // Проблемы музыкального мышления. – М., 1974. – С. 90–125.

Кудряшов А.Ю. Теория музыкального содержания. Художественные идеи европейской музыки XVII – XX вв. : учеб. пособие для муз. вузов и вузов искусств. СПб. : издательство «Планета музыки»; издательство «Лань», 2010. – 432 с.

Медушевский В. Интонационная форма музыки. М., 1993.

Холопова В. Икон. Индекс. Символ // Музыкальная академия. 1997, № 4.

Холопова В.Н. Музыка как вид искусства, СПб., 2000.

Холопова В.Н. Теория музыки. СПб., 2002.

28.09, 05.10.2020.

Тема 2. Методологія і методи семіотичного аналізу музичного тексту.

Музична мова і мовлення: основні відмінності. Що таке семіотика. Три її складові (Ч. Морріс). Музика як семіотична структура. Знак як єдність означуваного та означального. Інтонаційна природа знака в музиці та його межі. Визначення знака, різновиди знаків (В. Холопова). Музичні лексеми. Поняття семантики в музиці. Інтрамузична та екстрамузична семантика.

Термінологічний ряд сучасної теорії музичного змісту: змістовість, семантика, знак, значення, смисл, зміст, значимість. Історичні ритми змістовно-стильової еволюції мистецтва і музики.

Ключові поняття: семіотика, мова і мовлення, музична семантика, знак, ікон, індекс, символ, музична лексема.

Рекомендована література

Арановский М. Музыкальный текст : структура и свойства / М. Арановский. – М. : Композитор, 1998. – 343 с.

Арановский М. Мышление, язык, семантика / М. Арановский // Проблемы музыкального мышления. – М., 1974. – С. 90–125.

Барсова И. Опыт этимологического анализа // Советская музыка. – 1985. – № 9. – С. 59-66.

Кудряшов А.Ю. Теория музыкального содержания. Художественные идеи европейской музыки XVII – XX вв. : учеб. пособие для муз. вузов и вузов искусств. СПб. : издательство «Планета музыки»; издательство «Лань», 2010. – 432 с.

Медушевский В. Интонационная форма музыки. М., 1993.

Холопова В. Икон. Индекс. Символ // Музыкальная академия. 1997, № 4.

Холопова В.Н. Музыка как вид искусства, СПб., 2000.

Холопова В.Н. Теория музыки. СПб., 2002.

12.10.2020.

Контроль модульний за змістовним модулем 1: МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ СЕМІОТИЧНОГО АНАЛІЗУ МУЗИЧНОГО ТЕКСТУ.

Змістовий модуль 2. Семіотичні та семантичні особливості музичного мистецтва барокової доби

19.10, 26.10.2020.

Тема 3. Музика епохи Бароко як об'єкт семіотичного аналізу.

«Бароко» як термін і як метафора: історична еволюція його негативного та позитивного смислу як визначення стилю епохи. Музика бароко як історико-художній парадокс. Значимість Слова для художнього задуму твору у XVII – на початку XVIII ст. Теорія музичних афектів та її виявлення в музиці бароко. Ідея руху та її втілення в системі музично-виражальних засобів (багатопланова регулярність ритму, формотворення – період типу розгортання, концертність, барокова танцювальна сюїтність та ін.).

Ключові поняття: бароко, теорія музичних афектів, барокове формотворення.

Рекомендована література

Берченко Р. Болеслав Яворский о «Хорошо темперированном клавире» // Муз. академия. 1993. № 2.

Друскин Я. С. О риторических приемах в музыке И.С. Баха. СПб., 1995.

Захарова О. Риторика и западноевропейская музыка XVII – первой половины XVIII вв.: принципы, приемы. М., 1983 (Введение, гл.1).

Кудряшов А.Ю. Теория музыкального содержания. Художественные идеи европейской музыки XVII – XX вв. : учеб. пособие для муз. вузов и вузов искусств. СПб. : издательство «Планета музыки»; издательство «Лань», 2010. – 432 с.

Леонова Г.А. Музыкальные аффекты в «Хорошо темперированном клавире» И. С. Баха // Проблемы стиля и интерпретации музыки барокко. Науч. труды МГК им. П. И. Чайковского. Вып. 32. М., 2001.

Лобанова М. Западноевропейское музыкальное барокко: проблемы эстетики и поэтики. М., 1994.

Носина В. Б. Символика музыки Й. С. Баха. Тамбов, 1993.

Швейцер А. Иоганн Себастьян Бах. М., 1964.

Шестаков В. От этоса к аффекту. История музыкальной эстетики от античности до XVIII века. М., 1975.

02.11, 09.11, 16.11, 23.11.2020.

Тема 4. Музичні знаки епохи Бароко.

Особливості музичної символіки – мотивної, жанрової, числової; монограми та анаграми. Основні музично-риторичні фігури, їх зображальність, афективно-виражальна, символічна семантика. Метод змістовного аналізу (за Б. Яворським):

Ключові поняття: барокова символіка, музично-риторичні фігури.

Рекомендована література

Берченко Р. Болеслав Яворский о «Хорошо темперированном клавире» // Муз. академия. 1993. № 2.

Друскин Я. С. О риторических приемах в музыке И.С. Баха. СПб., 1995.

Захарова О. Риторика и западноевропейская музыка XVII – первой половины XVIII вв.: принципы, приемы. М., 1983 (Введение, гл.1).

Кудряшов А.Ю. Теория музыкального содержания. Художественные идеи европейской музыки XVII – XX вв. : учеб. пособие для муз. вузов и вузов искусств. СПб. : издательство «Планета музыки»; издательство «Лань», 2010. – 432 с.

Леонова Г.А. Музыкальные аффекты в «Хорошо темперированном клавире» И. С. Баха // Проблемы стиля и интерпретации музыки барокко. Науч. труды МГК им. П. И. Чайковского. Вып. 32. М., 2001.

Лобанова М. Западноевропейское музыкальное барокко: проблемы эстетики и поэтики. М., 1994.

Носина В. Б. Символика музыки Й. С. Баха. Тамбов, 1993.

Швейцер А. Иоганн Себастьян Бах. М., 1964.

30.11.2020.

Контроль модульний за змістовим модулем 2: СЕМІОТИЧНИЙ АНАЛІЗ БАРОКОВИХ МУЗИЧНИХ ТЕКСТІВ